Bijlage HAVO

2021

tijdvak 2

economie

Bronnenboekje

HA-1022-a-21-2-b

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 1 Eigen risico en aanvullende verzekering

bron 1 marktaandelen[1)] zorgverzekeringsmaatschappijen als percentage van de 17 miljoen verzekerden (2017)

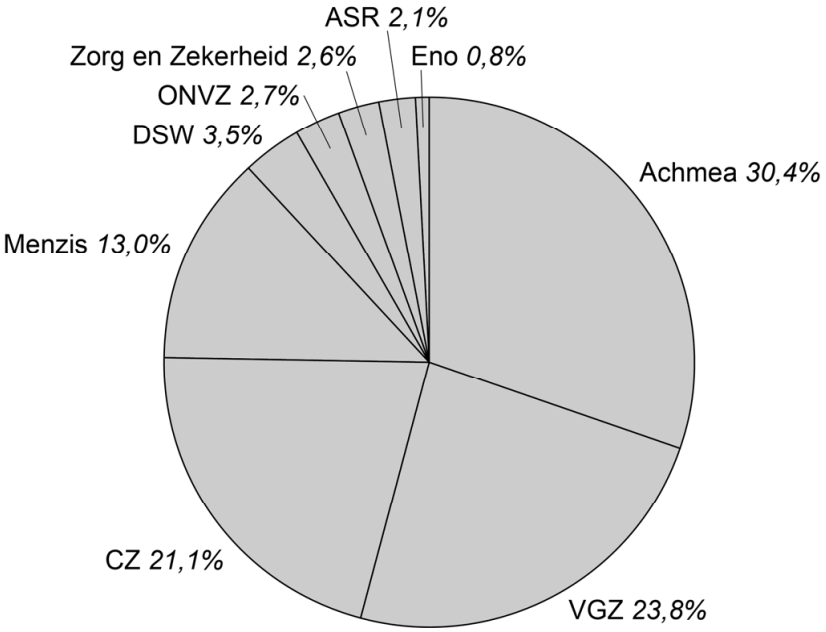

noot 1 op de markt voor basisverzekeringen voor zorg

bron 2 landelijk percentage van de 17 miljoen verzekerden met een verhoogd eigen risico

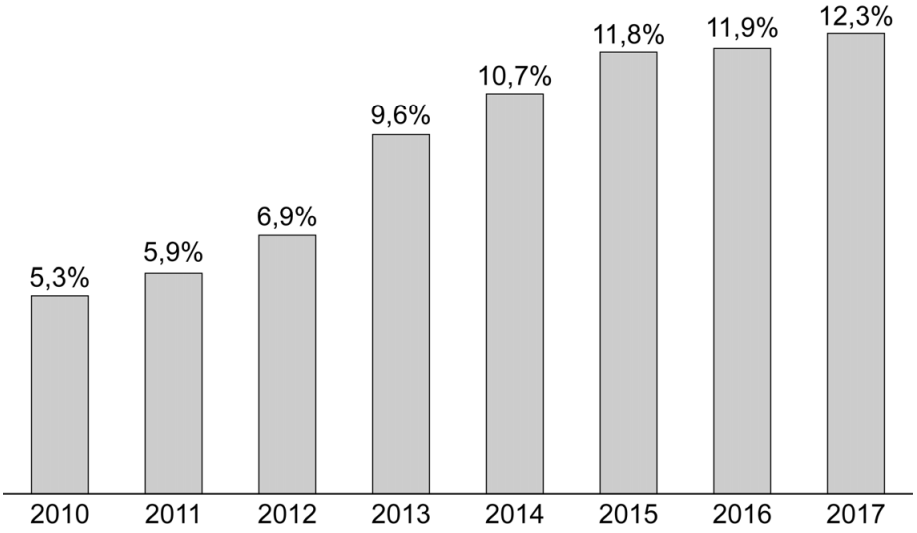

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

bron 3 **landelijk percentage van de 17 miljoen verzekerden met een aanvullende zorgverzekering**

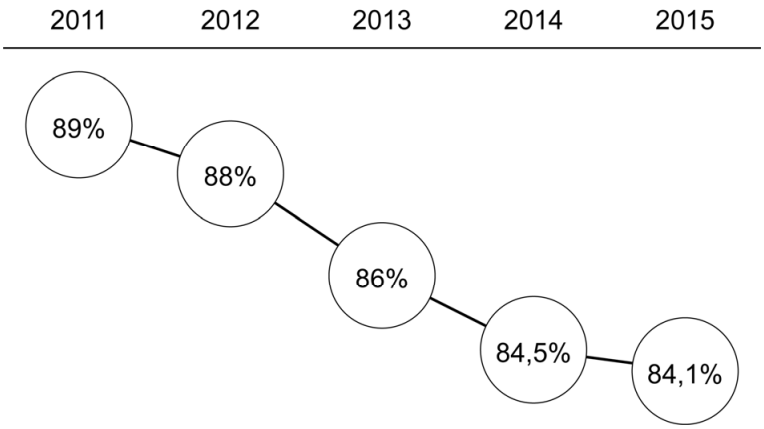

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 2 Een handelsoorlog

bron 1 verwachte gevolgen van importheffingen

Scenario 0 is de uitgangsituatie zonder importheffingen.
Scenario 1 is de situatie waarbij alleen de VS de importheffing invoeren.
Scenario 2 is de situatie waarbij alleen de handelspartners van de VS de importheffing invoeren.
Scenario 3 is de situatie waarbij zowel de VS als zijn handelspartners de importheffing invoeren en er een wereldwijde handelsoorlog ontstaat.

	Scenario's importheffingen		
	1 alleen VS (%)	**2 alleen handelspartners (%)**	**3 VS & handelspartners (%)**
Effecten voor VS[1)] bbp	–1,4%	–0,5%	–4,7%
Effecten voor handelspartners[1)] bbp	–0,5%	–1,2%	–4,9%

noot 1 effect ten opzichte van de uitgangsituatie zonder importheffingen (scenario 0)

bron 2 opbrengstenmatrix veranderingen[2)] bbp VS en handelspartners

		handelspartners	
		importheffing	*geen importheffing*
VS	**importheffing**	**A** ; *B*	**C** ; *D*
	geen importheffing	**–0,5%** ; *–1,2%*	**0%** ; *0%*

noot 2 effect ten opzichte van de uitgangsituatie zonder importheffingen (scenario 0)

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 3 Een flexibele AOW?

bron 1 plan flexibele AOW-uitkering

AOW gaat eerder in				AOW gaat later in		
64 jaar	65 jaar	66 jaar	67 jaar	68 jaar	69 jaar	70 jaar
−19,5%	−13%	−6,5%	100%	+6,5%	+13%	+19,5%

bron 2 maandelijkse bedragen AOW-uitkering per 1-1-2022

Sociale Verzekeringsbank	bruto-AOW-uitkering U woont alleen (alleenstaand)	bruto-AOW-uitkering U bent getrouwd of woont samen met uw partner
	€ 1.234,05	€ 847,57
	AOW-uitkeringen zijn waardevast.	

bron 3 verwachte inflatie ten opzichte van het voorafgaande jaar

	inflatie
2020	1,4%
2021	1,5%
2022	1,5%
2023	1,6%

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 4 Zelfstandigen niet solidair?

bron 1 indexcijfers zzp'ers en werkzame beroepsbevolking[1)]

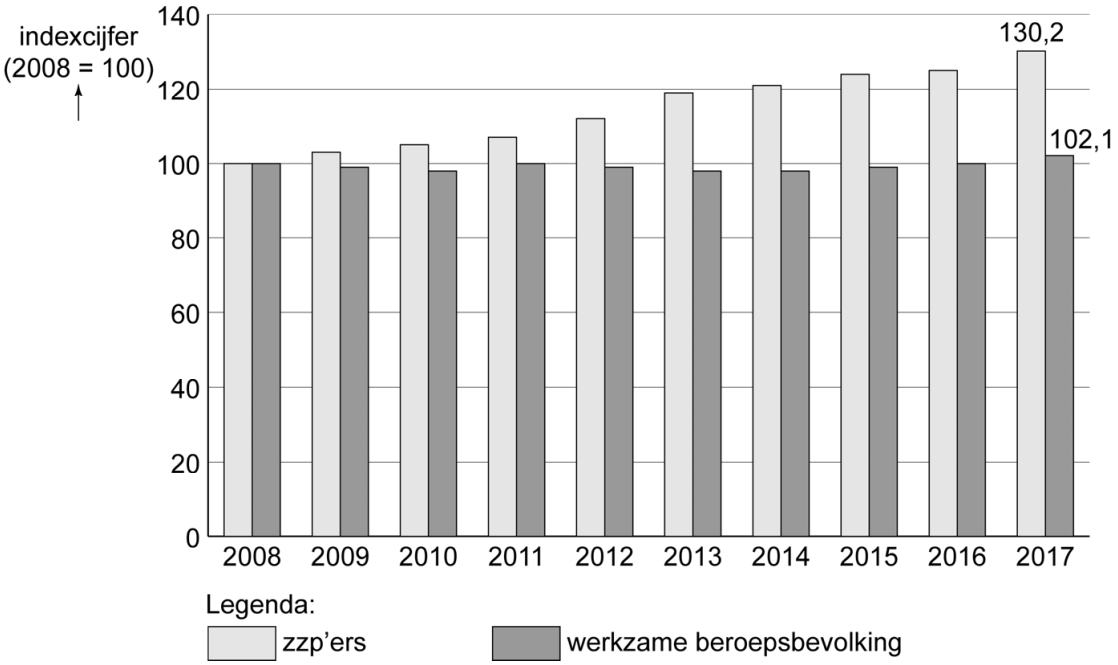

noot 1 Zzp'ers behoren, naast werknemers en andere zelfstandige ondernemers, tot de werkzame beroepsbevolking.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

bron 2 de inkomensheffing

Het belastbare jaarinkomen van de zzp'er

Zzp'ers betalen over het belastbare jaarinkomen (de belastbare winst) in box 1 inkomensheffing. Voor hen zijn er extra aftrekposten, namelijk ondernemersaftrek en mkb-vrijstelling, die niet gelden voor werknemers.		
A	Bruto-jaarinkomen	
B	Aftrekposten a) en b)	
	a) Ondernemersaftrek	
	– *Zelfstandigenaftrek :*	*€ 7.280*
	– *Startersaftrek :*	*€ 2.123*
	b) Mkb-vrijstelling :	*14% van het bruto-jaarinkomen nadat dit is verminderd met de ondernemersaftrek*
C = A−B	Belastbaar jaarinkomen	

Belastingtarieven box 1 in 2018

belastbaar jaarinkomen	**percentage**
€ 0 t/m € 20.142	36,55%
€ 20.143 t/m € 68.507	40,85%
€ 68.508 of meer	51,95%

Heffingskortingen in 2018

Algemene heffingskorting	€ 2.203
Arbeidskorting[1)]	€ 2.220

noot 1 Arbeidskorting voor de gehele werkzame beroepsbevolking

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 5 Lenen voor je studie

bron 1 de vraag naar studieleningen

uit een onderzoek:
De verwachte collectieve vraag naar studieleningen (leningen aan hbo- en wo-studenten door de overheid) in 2022 kan worden weergegeven door de onderstaande vergelijking:

$Qv = -2{,}0\ r + 3{,}0$

Hierin is Qv het collectief gevraagde bedrag aan studieleningen in miljarden euro's per jaar en r het jaarlijkse rentepercentage in %. Daarbij geldt dat de vraagfunctie gedefinieerd is voor waarden van r tussen 0% en 0,5%.

Voor het jaar 2022 wordt een rentepercentage van 0,3% verwacht. In de grafiek is de collectieve vraag naar studieleningen bij onder meer dit rentepercentage weergegeven.

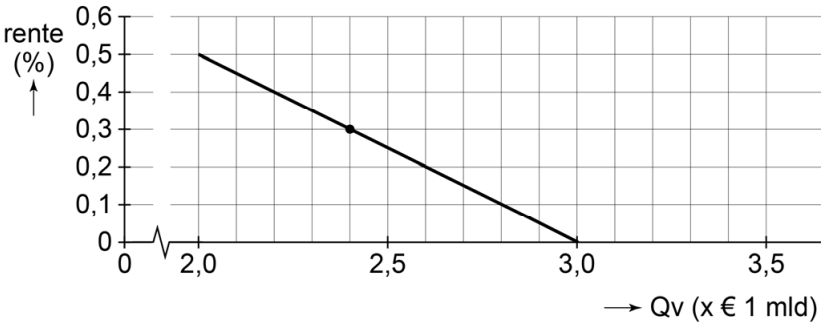

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Opgave 6 Zoek de zon op

bron 1 vraagfunctie naar zonnepanelen

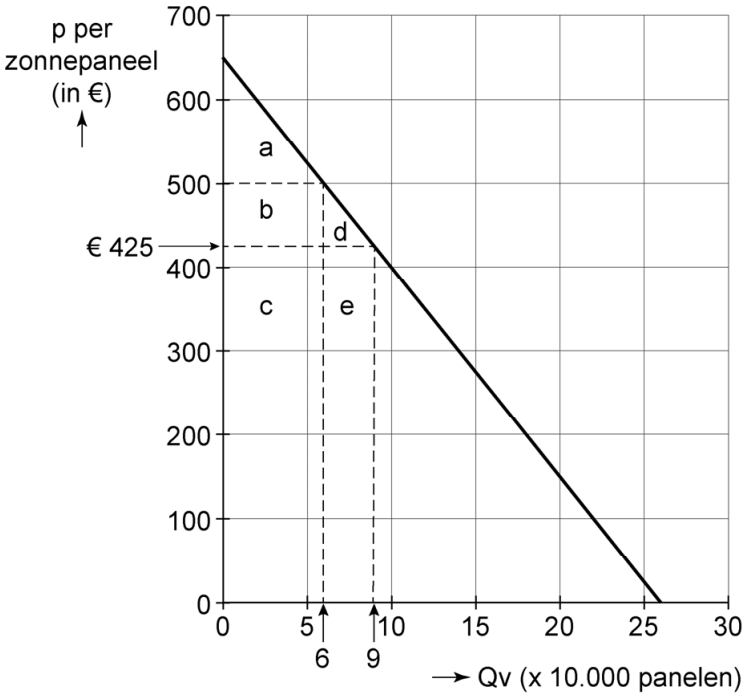

De huidige prijs van zonnepanelen is € 500 per stuk. Bij herinvoering van de subsidieregeling zal de prijs per zonnepaneel dalen naar € 425.

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).
Voor alle eindexamens, zie www.alleexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.